

Huvudansökan, kandidatprogrammet i konstforskning

Urvalsprov 26.5.2017

Texta dina person- och kontaktuppgifter.

Skriv ditt namn med latinska bokstäver (abcd...), inte t.ex. med kyrilliska bokstäver (абгд...).

Om du inte har en finsk personbeteckning, skriv i stället ditt födelsedatum.

Efternamn	
Samtliga förnamn	
Personbeteckning	
E-postadress	
Telefonnummer	

Kontrollera med hjälp av sidnumren att du har fått alla sidor.

Skriv ditt namn och personbeteckning på varje sida, fast du inte svarar till frågor på sidan i fråga.

Skriv din namnteckning i nedanstående låda som tecken på att du har kontrollerat de detaljer som nämns ovan.

Namnteckning	
--------------	--

Om du vill att dina svar på uppgifterna bedöms, lämna nedanstående låda tom.

Om du vill att dina svar på uppgifterna inte bedöms, skriv följande text i nedanstående låda:

"Jag vill att mina svar inte bedöms". I det här fallet får du noll poäng för dina svar.

Avstående från bedömning	
--------------------------	--

Den här sidan är avsedd för universitetets anteckningar. Gör inga egna anteckningar på den här sidan.

A large, empty rectangular box with a thin black border, occupying most of the page below the header. It is intended for the student to take their own notes during the lecture.

Uppgift 1

Svara i enlighet med urvalsprovsboken Taidekritiikin perusteet (red. Martta Heikkilä). Endast ett alternativ är rätt.

För de fem första rätta svaren får du inte poäng. Efter fem rätta svar får du 2,5 poäng för varje rätt svar. För fel svar får du noll poäng.

Fyll i svar på den separata blanketten.

1) I Juha Tihinens artikel ”Kuvan ja kielen välissä – kuvataidekritiikin kirjoittamisesta” anses att den finländska konstkritikens historia fick sin början

- a) på 1700-talet.
- b) på 1840-talet.
- c) på 1860-talet.
- d) i början av 1900-talet.

2) Enligt Veijo Hietala kan filmens historia grovt indelas i

- a) den expressionistiska och impressionistiska traditionen.
- b) den berättande och den abstrakta traditionen.
- c) dokumentär- och fiktionstraditionen.
- d) den historiska filmen och filmen som beskriver sin egen tid.

3) Platon och Aristoteles uppfattade konsten som

- a) skönhet.
- b) imitation av naturen.
- c) katharsis.
- d) uttrycksförmåga.

4) Biografierna som ingår i det verk vars titel på finska är *Taiteilijaelämäkertoja Giottosta Michelangeloon* skrevs av

- a) Denis Diderot.
- b) Giorgio Vasari.
- c) Arthur Danto.
- d) Noël Carroll.

5) En inflytelserik person bakom uppkomsten av auteurteorin inom filmen var

- a) Lev Kulesjov.
- b) André Bazin.
- c) Thomas Alva Edison.
- d) Auguste Lumière.

6) Enligt Immanuel Kant har forskningen i smakomdöme till uppgift att visa varför bedömningar av skönhet

- a) är beroende av att konsten definieras korrekt.
- b) är beroende av begrepp och bedömarens syften.
- c) är allmängiltiga och nödvändiga.
- d) är giltiga endast när de härletts ur en giltig konstteori.

7) De så kallade nyklassiska regler som baserades på Aristoteles verk *Om diktkonsten* formades

- a) på medeltiden.
- b) under renässansen.
- c) under upplysningstiden.
- d) under romantiken.

8) I sin artikel "Musiikkikritiikki: kuulokokemuksen sanallistamista ja merkitysten avaamista" säger Susanna Välimäki att den nyhermeneutiska musikkritiken, med andra ord den kulturella musikkritiken

- a) fokuserar på strukturell analys av musiken.
- b) smälter samman observationer kring musikens struktur och innehåll.
- c) strävar till att i första hand bedöma musiken utgående från förhållandena under den tid den uppkommit.
- d) koncentrerar sig på de kulturpolitiska och institutionella strukturerna kring musiken.

9) Vilken av följande egenskaper beskriver enligt Susanna Välimäki den modernistiska musiksynen?

- a) Betoningen på kulturellt och samhälleligt innehåll.
- b) Ifrågasättandet av personkulten och genimyten.
- c) Kravet på att traditionerna ska bevaras.
- d) Personkulten och genimyten.

10) Enligt Susanna Välimäki uppstod musikkritiken i den moderna meningen under

- a) 1600-talet.
- b) 1700-talet.
- c) senare hälften av 1800-talet.
- d) tiden efter andra världskriget.

11) Nelson Goodman delade in konstverk i

- a) allegoriska och kalligrafiska.
- b) biografiska och självbiografiska.
- c) autografiska och allografiska.
- d) autonoma och autoteliska.

12) Den första finskspråkiga pjäsen som gick att framföra skrevs av

- a) Eino Leino.
- b) Aleksis Kivi.
- c) Pietari Hannikainen.
- d) Hagar Olsson.

13) Enligt Monroe C. Beardsley beror det konstnärliga värdet av ett verk på dess

- a) enhetlighet, komplexitet och intensitet.
- b) progressivitet, harmoni och symmetri.
- c) känslomässiga innehåll, uttrycksförmåga och realism.
- d) idealiskhet, symbolik och symmetri.

14) Vilket av följande påståenden om den postdramatiska teatern presenterar Outi Lahtinen i sin artikel "Mitä aalto jättää jälkeensä. Kuinka kirjoittaa teatteriesityksestä"?

- a) Postdramatisk teater betonar pjäsens centrala roll i föreställningen.
- b) I den postdramatiska teatern är det viktigt att föreställningens olika delar utgör en enhetlig helhet.
- c) Postdramatisk teater betonar det centrerade perspektivet.
- d) I den postdramatiska teatern är pjäsen inte det hierarkiskt sett högsta elementet som bestämmer föreställningen.

15) Vilket av följande påståenden om episk teater är sant, enligt Outi Lahtinens artikel?

- a) Episk teater betonar inlevelse i rollfigurernas känslor.
- b) Episk teater betonar att skådespelarkonsten ska byggas i romantikens anda.
- c) Episk teater undviker inlevelse i personernas känslor.
- d) Episk teater följer den aristoteliska dramaturgin.

16) Den realistiska konstsynens grundpremiss är att

- a) världen är en konstnärlig konstruktion.
- b) världen är en produkt av människans sinne och har externa betydelser.
- c) världen existerar oberoende av människan och har egna interna betydelser.
- d) världen är en illusion och utan betydelse.

17) I sin artikel "Nykytaide, kritiikki ja hermeneuttinen filosofia" konstaterar Irmeli Hautamäki att ett modernt konstverk enligt Walter Benjamin och Theodor Adorno generellt sett kan beskrivas med hjälp av

- a) begreppen antiauratiskhet och antiorganiskhet.
- b) begreppen auratisk och organisk.
- c) begreppen anarkism och slumpmässighet.
- d) begreppen unikhhet och harmoni.

18) På vilken konstsyn passar påståendet "konsten har inget att göra med moral, religion, politik eller någon annan del av livet"?

- a) Den formalistiska konstsynen.
- b) Den marxistiska konstsynen.
- c) Den feministiska konstsynen.
- d) Den platonska konstsynen.



22763

Huomioithan vastausten oikean merkitsemistavan:



Merkitse vastauksesi näin: **X** (paksu, tumma rasti). Mikäli haluat korjata/muuttaa vastaustasi pyyhi se huolellisesti pois; optinen lukulaite tulkitsee vähäisetkin merkinnät vastauksiksi.

Observera det korrekta sättet att fylla i svaren:



Ange dina svar så här: **X** (ett tjockt, mörkt kryss). Om du vill ändra på ditt svar, sudda då noggrant ut svaret; den optiska läsaren tolkar även de minsta märken som svar.

Merkitse rastilla henkilötunnustasi vastaavat soikiot.

Kryssa ovalerna som motsvarar din personbeteckning.

Sukunimi / Efternamn

Etunimet / Förnamn

Henkilötunnus/Personbeteckning

1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	A	M	Y
2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	B	N	
3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	C	P	
4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	D	R	
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	E	S	
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	F	T	
7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	H	U	
8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	J	V	
9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	K	W	
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	L	X	

A B C D

1 ○ ○ ○ ○

2 ○ ○ ○ ○

3 ○ ○ ○ ○

4 ○ ○ ○ ○

5 ○ ○ ○ ○

A B C D

6 ○ ○ ○ ○

7 ○ ○ ○ ○

8 ○ ○ ○ ○

9 ○ ○ ○ ○

10 ○ ○ ○ ○

A B C D

11 ○ ○ ○ ○

12 ○ ○ ○ ○

13 ○ ○ ○ ○

14 ○ ○ ○ ○

15 ○ ○ ○ ○

A B C D

16 ○ ○ ○ ○

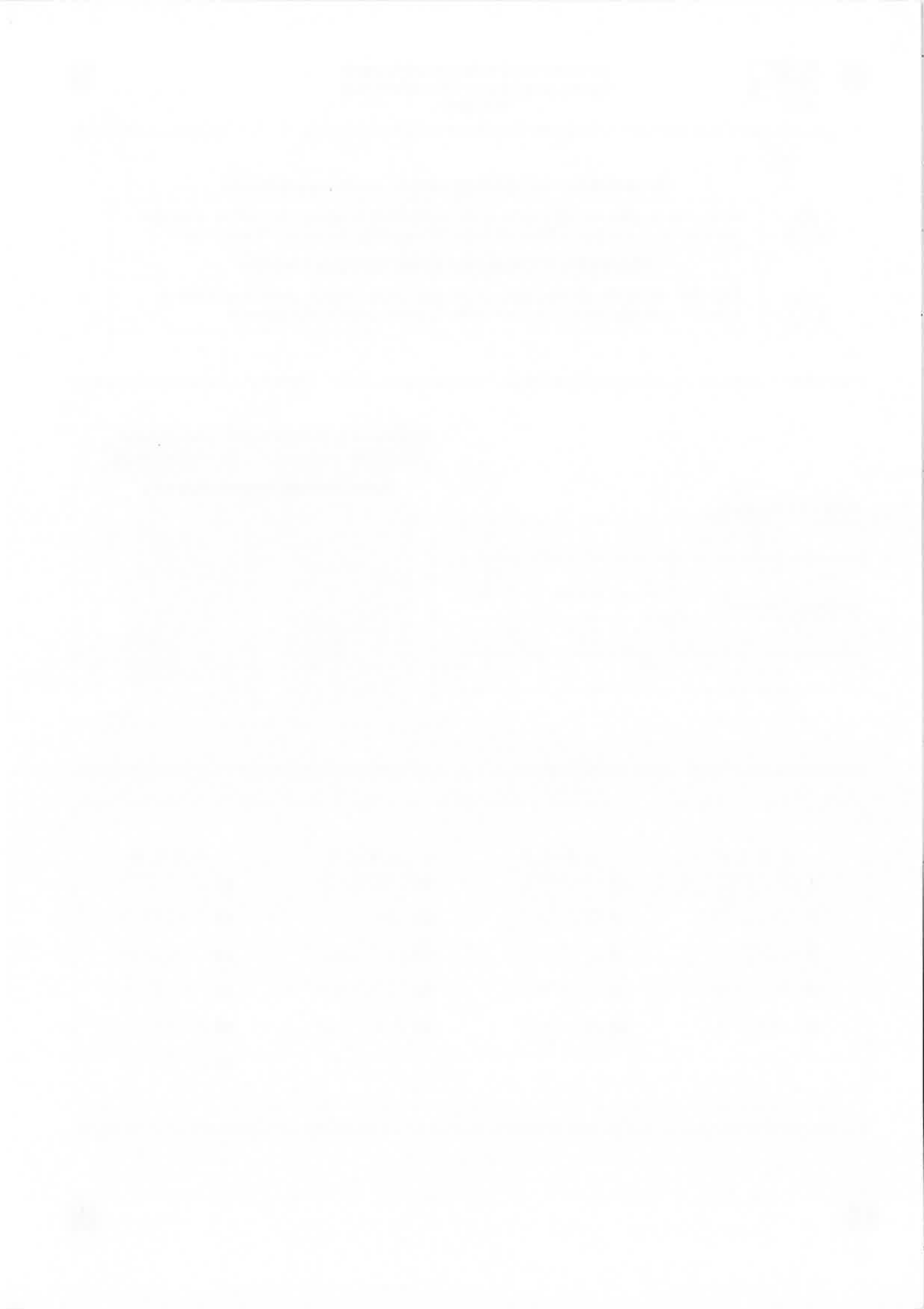
17 ○ ○ ○ ○

18 ○ ○ ○ ○

19 ○ ○ ○ ○

20 ○ ○ ○ ○

21 ○ ○ ○ ○



Esseevastauksen pisteytyskaava: A +B+C = 60 pistettä

Läpäisemiseksi kokelaan on saatava vähintään 30/ 60 pistettä

Kokeen aihepiirin osa-alueet pisteytyksen näkökulmasta ovat:

A. Taiteiden "kielistä" yleisesti = 12 pistettä

- kielen eri käyttötarkoitukset: arki, tiede / erityistiedon ala, taide
- kirjallisuuden kieli verbaalista, muiden taiteiden ”kieli” metaforista
- kielellinen käänne (ilmiönä, joko tässä tai kohdassa B.1) / lingvistisen viestintämallin korostuminen ei enää ole nykytutkimuksen trendi, vaan kielen lisäksi esim. kulttuuri vaikuttaa kirjallisuuden ja muiden taiteiden tulkintataustaan

Huom.: Puoleen eli 6/12 pisteeseen riittää kun on todennut ylipäänsä kieli-käsitteen venymisen eri tarkoituksissa sekä sen lisäksi kielen merkityksen nimenomaan eri taiteiden tutkimukselle.

B. Kirjallisuus ja kieli =24 pistettä

B.1 Kielikäsitteet kirjallisuuden ja sen tutkimuksen historiassa = 8 pistettä

- kirjallisuuden ja sen kielen käsittäminen eri aikoina: antiikin arkaaisen ajan kokonaisvaltainen, paljolti uskonnollis-myyttinen tietokäsitys (esim. Homeroksen epiikka), antiikin myöhempi filosofialle alisteinen / ylintä totuutta palveleva (jäljittelevä) tehtävä (aristoteelinen katharsis-idea tai opettamisen ja huvittamisen väline), tämän antiikin filosofien ns. klassisen käsityksen säilyminen (esim. kristillisen keskiajan teologisen vaiheen kautta) romantiikan kaudelle (kielen kulttuuria ja ajattelua luova eikä vain jäljittelevä merkitys / kansanperinteen tärkeys /individualismi / nerokultti / taiteen ylivoima muihin alueisiin)

- . 1900-luvun kirjallisuudentutkimuksen yhteydet kielen ilmiöihin: teoskeskeisyys (venäläiset formalistit ja anglo-amerikkalaiset uskriitikot) ja kielen ei-kommunikatiivinen, esteettinen tehtävä vastavoimana tekijäkeskeisyydelle / historismille / kielen läpinäkyvyydelle

-strukturalismi / Saussuren kielijärjestelmä (esim. *langue / parole* –jaon idea eli kielisysteemi ja siihen palautuvat yksilöiden puhunnokset, merkitty ja merkittäjä, foneemit / kielen pienimmät suljetut yksiköt; ei tarvitse välttämättä mainita termeinä tai suuntauksen ja teoreetikon nimillä, kunhan idea kielisysteemisestä korostuksesta tulee ilmi)

- strukturalismin / kielikeskeisyyden kritiikki: yleiskulttuurinen korostus, kielen yhteys poliittiseen vallankäyttöön (ja sen kritisoimisen mahdollisuuksiin) / psykologisten identiteettien rakentamiseen/ merkityksellisen elämäntutkimuksen muodostamiseen

-nykytutkimuksen ”kulttuurinen käänne”, jossa kielen erityisasema kirjallisuudessa ja teoksen lähiluku yhdistyvät teoksen ulkoisten viittauskohteiden ja ei-lingvistisen merkkisysteemin tiedostamiseen (tässä tai A-pistealueella)

Huom.: Puoleen eli 4/8 pisteeseen riittää historiallisen kehityssuunnan ja sen yhtä useamman vaiheen hahmottaminen (esim. klassisen ja sen jälkeisen kirjallisuuskäsityksen erottaminen). Täysi pistemäärä 8/8 ei edellytä nimien ja termien täydellistä hallintaa. Kuitenkin on muistettava, ettei kokeen tarkastaja voi lukea kokelaan ajatuksia, joten tarkkuudesta on aina apua perehtyneisyyden osoittamisessa.

B.2 Tyyli ja tyylin tutkimus = 8 pistettä

-tyylin käsitteen määrittelystä ja sen historiasta: taiteiden tutkimuksessa tyyllillä tarkoitetaan taiteilijan tai taideteoksen ilmaisullisesti omaleimaista kokonaissävyä; kielen (tai ei-kirjallisten taiteiden kohdalla ”kielen”) tyyliä on kyse kielenkäytön tietoisista variaatioista; tyyli-ilmiöiden neutraalin kuvaamisen lisäksi tyylin käsitteellä on myös arvotettu taideteoksia esimerkillisten tapausten kautta; antiikista romantiikan läpimurtoon asti oli tyyli erotettava eri lajeihin tekstilajin ja sen ihanneyleisön mukaan.

-tyylin tutkimuksen eli stilistiikan historiasta: Aristoteleen *Retoriikka* /antiikin Kreikan vaikutus yleensä; kreikkalaisille retoriikka oli vakuuttamisen taitoa (esim. puhujan persoonan, kuulijan asennoitumisen ja puheen sisäisen logiikan eli *ethos/pathos/logos*-kolmiyhteyden kautta nähtynä), ja sieltä periytyvät nykyäänkin tutkitut retoriset käytännöt, muutosäännöt ja kielikuvat; roomalaisilla korostui *elocution*, kaunopuheisuuden, tärkeys; keskiajan retoriikassa puheen sijasta alettiin yhä enemmän korostaa kirjoitusta; romantiikan aikana korostui tässäkin kysymyksessä tekijäkeskeisyys; realismi korosti taas ulkoisen todellisuuden kuvausta, ja etenkin naturalismissa etualalle nousi visuaalinen, havainnoiva tyyli tieteellisen empirismin ja yhteiskunnallisen vilpittömyyden innoittamana; naturalismin vastareaktiossa, 1800-luvun lopun symbolismissa, kirjallinen tyyli yhdistyi enemmän musikaalisuuteen kuin kuvallisuuteen, ja subjektiivisuus korostui taas objektiivisuuden sijaan; 1900-luvun alkupuoliskolla modernismi käänsi yksilöllisen ilmaisevuuden tekijästä kieleen, joka jäljittelee omaa todellisuuttaan, joskaan ei ulkoisen maailman korvikkeena vaan täydentäjänä; modernismi kyseenalaistaa tekstin kyvyn jäljitellä todellisuutta sellaisenaan, postmodernismi taas koko todellisuuden objektiivisen luonteen, joka sekin on tekstiä; postmodernismi myös kyseenalaistaa lajien ja tyylien väliset arvottavat erot ja korostaa intertekstuaalisuutta (tekstien välisiä viittaussuhteita) ja metafiktiota (fiktio tietoisuutta omasta fiktiivisyydestään).

-stilistiikan nykytila: arvomaailman, sosiaalisen kontekstin ja vastaanoton merkitys saa osakseen yhä enemmän huomiota (esim. kirjallisuuden etiikka, kognitiivinen poetiikka, tunne-affektien tutkimus)

Huom.: Puoleen eli 4/8 pisteeseen riittää tyylin käsittemäärittelyn ja (aate)historiallisen kehityskaaren yleistason maininta. Pisteet kasvavat sitä mukaa, mitä tarkemmin

käsittehistoriallinen jatkumo on hahmotettu. Taaskaan täydet pisteet eivät edellytä täydellistä nimi- ja termitietoutta, vaan asiasisällön mahdollisimman syvää ja laveaa haltuunottoa.

B.3 Kaunokirjallisen kielen ominaispiirteet = 8 pistettä

- ilmaisun / muodon ja merkityksen / aiheisällön suhteen tärkeys (etenkin proosassa tarinalla ja mielikuvituksen mahdollisilla maailmoilla on keskeinen asema, jonka olemus ei sinänsä ole kielellinen, vaikka kielen kautta välittyikin)

- kaunokirjallisen kielen materiaallinen kohosteisuus (typografian visuaalisuus, äänneiden ja rytmien musikaalinen toisto, ym.)

-merkitystasoilla leikkiminen (monimielisyys, kirjamellisen / denotatiivisen ja kuvaannollisen / konnotatiivisen tason vuorovaikutus)

-sosiaalisen lukemis- tai lausumistilanteen tärkeys (luetaanko ääneen vai hiljaa, yksin vai joukossa)

-lukemisen merkitys: kognitiivinen tms. vastaanotto tai kokonaisvaltaisen ruumiillinen kokemus

Huom.: Määrällisesti puolesta sisällöstä saa puolet kokonaispisteityksestä eli 4/8. Sinänsä ei ole tärkeää kutsuuko kirjaimellista merkitystasoa ”denotaatioksi” ja kuvaannollista ”konnotaatioksi”, mutta merkitystasojen erottelu toisistaan vaatii täsmällistä ilmaisua ja keskinäistä vertailua.

C. "Kieli" ja ei-kirjalliset taiteet = 24 pistettä

Huom.: Teatterin taidemuoto ei ollut kielen kysymyksiä käsittelevässä koekirjan luvussa läsnä, mutta koska esseessä ei vaadittu luku-vaan teoskohtaisuutta, voi C-pisteitysalueella teatterin pohtimisella korvata yhden kolmesta yllämainitusta, ei-kirjallisesta taiteesta (elokuva, kuvataide tai musiikki) vastaamisen, kunhan teatteria käsitellään selvästi kielen eikä esimerkiksi (yksinomaan) äänen tai välineen näkökulmasta.

C.1 Elokuva = 8 pistettä

-elokuvan nuoruus taidemuotona / arvovaltakilpailu vanhempien taiteiden kanssa
-alkuaikojen teorialat elokuvaotoksen- tai kohtauksen ja sanan tai lauseen / lauseiden vastaavuudesta (esim. Kuleshov, Eisenstein ja leikkauksen psykologis-ideologinen korostus kirjoituksen kaltaisena ilmaisuna; 1950-luvun *auteur*-teoria, jossa ohjaaja on kirjailijaan verrattava tekijä))

-1960- ja 1970-luvuilla (strukturealistisen) kielikeskeisyyden soveltaminen elokuvan semiotiikkaan (Metz ja kaksoisartikulaatio, Eco ja kulttuurisesti kokonaisvaltaisen merkityskonventioiden tuntemus)

-elokuva monikanavaisena viestintä- tai taidemuotona (kuvan lisäksi musiikki ja muu ääni, kirjoitettu sana)

-lopputulos: elokuva on eräänlainen (avoin) merkkijärjestelmä, mutta sillä ei ole verbaaliselle kielelle ominaista erillisten pienyksikköjen (äänteiden ja sanojen) kielioppia

Huom.: Ihanteellinen vastaus huomio verbaalis-elokuvallisen vastaavuusongelma historiallisine taustoineen sekä korostaa, että elokuvalla ei ole verbaaliseen kieleen suoraan verrannollista vastinetta. Puolet saadakse on selitettävä sanan ja kuvan jännitteinen suhde. Historia painaa vaakakupissa vähemmän kuin varsinainen teorettinen / semioottinen väittely, mutta molemmat ovat tärkeitä.

C.2 Kuvataide = 8 pistettä

-kuvan ja sanan suhde perustavanlaatuisena aate- ja kulttuurihistoriallisena kiistana renessanssista (jolloin kuvataide kohotettiin käsityöstä kaunokirjallisuuden verrattavaksi taidemuodoksi, osittain antiikin esikuviin nojaten; Horatiuksen ”ut pictura poesis”) 1700-luvun ja Lessingin tuomaan käänteeseen, jossa kirjallisuus ylevänä aikataiteena nostettiin korkeammalle kuin visuaalisen ilmaisun karkea tilataide; medioiden poikkitaiteellinen risteytys (installaatiot, sarjakuvat jne.) 1900-luvulla ei enää pidä yllä vanhoja hierarkioita

- kuvan ja sanan semioottinen vastaavuus tai vastakohtaisuus; kuva ei ole palautettavissa verbaalisen kielen merkityssysteemiin, sillä värit, muodot, (ikonografiset) viittaukset ym. voivat ilmaista sisältöä nopeammin kuin yksi äänne tai sana; kuvalla on ilmaistavanaan paitsi kuvattu esine itsessään, myös esineen läsnäolo tietyssä kontekstissa ja olomuodossa (esim. ei vain ”koira”, vaan tietynnäköinen koira tietyssä maisemassa tekemässä tiettyä tehtävää)

-lopputulos: kuvalla on konventioita ja vakiintuneita tarinallisia tai symbolisia merkityksiä (esim. uskonnolliset maalaukset, muotokuvat, heraldiikka) sekä rajoittuneita aika- ja kieltoilmauksia, mutta se ei ole suoraan verbaalisen kielen systeemiin verrattava diskreettien merkitysyksikköjen järjestelmä

Huom: Historiallisesta taustasta ja semioottisesta keskustelusta voi kumpaisestakin saada puolet, kunhan historiallisesta osuudesta käy ilmi myös teorettista pohdintaa sanallisen ja kuvallisen median suhteesta. Jotkut kuvaa ja sanaa koskevat huomiot ovat yhteneväiset elokuvaosuuden kanssa, joten ne voidaan huomioida myös C1-kontekstissa.

C.3 Musiikki = 8 pistettä

-musiikki ei ole universaali kieli siinä mielessä, että saman aikauden ja alueen ihmiset ymmärtäisivät toistensa musiikkia automaattisesti

-musiikilla ei ole täysin verbaaliseen verrattavaa kielioppia, mutta se tulee kirjallisuutta lähimmäksi kirjoitettavuudellaan (partituurit), joka on kuitenkin tulkinnanvaraisempaa kuin puhtaan lingvistinen kieli; musiikillinen ”puhe” on eräänlaista ilmaisukeinojen repertuaaria; musiikilla on miltei yksinomaan konnotatiivisia eikä lainkaan denotatiivisia merkitysulottuvuuksia; tietyt melodiset ja rytmiset konventiot ilmentävät erilaisia tunnetiloja, mutta nämä konventiot ovat kulttuurisidonnaisia ja historiallisesti vakinnutettuja

- vokaali- ja instrumentaalimusiikista: soitto oli antiikissa osa muiden taiteiden (laulun ja lausunnan, tanssin ja teatterin) kokonaisuutta; barokissa musiikilla oli vahva yhteys retoriikkaan; instrumentaalimusiikki itsenäistyi myöhään; siltikin sillä on symbolinen ja tarinallinen ulottuvuutensa (erityisesti 1700-luvun lopulla alkaneessa ja 1800-luvun romantiikassa huipentuneessa ”klassisessa” ohjelmamusiikin perinteessä, jota 1900-luvun modernistinen konserttimusiikki tietoisesti vastusti ”puhtaan” musiikin abstraktiudella

Huom.: Puoleen pistemäärään 4/8 tarvitaan instrumentaali- ja vokaalimusiikin ”kielellisyyden” erottaminen. Ei siis riitä, että todetaan laulun olevan sanoitusten kautta yhteydessä verbaaliseen kieleen, vaan kysymys soitetun musiikin ei-sanallisesta, metaforisesti ymmärrettävästä kielellisyydestä on tuotava esille.